

Lensgreve C. E. Frijs til Direktør P. Vedel. Boller, 19. Juli 1874.

Kjære Vedel! Det gjorde mig ligesaa ondt som Dem at jeg ikke traf Dem i Frankrig, da der vare mange Ting, som jeg [s. 281](#) kunde have ønsket at samtale med Dem om, og endskjøndt jeg kan vide at vi i flere Henseender ville være uenige om Personerne, saa kan jeg dog ikke undlade at samtale med Dem derom, og kan jeg saaledes ikke nægte, at den Uforskommethed ligeoverfor sine egne Collegaer og ligeoverfor den hele Situation som Kriegers Demission indeholder forekommer mig at overskride alle tænkelige Grændser; man kan ganske vist paapege Svagheder hos næsten Alle og utænkeligt at noget Menneskebarn skulde være fri, men det er min fulde Overbeviisning efter hvad jeg nu har seet, at med alle sine gode Egenskaber, hvilke jeg anerkjender, maa Krieger ikke alene ødelægge sine Venner, men Alt hvad der kommer i Forbindelse med ham, thi han vil herske over dem og over Alle paa Grund af sin overbevisende Kraft, og naar han saa er midt i Arbeidet, løber han selv fra sin Overbeviisning uden at angive nogensomhelst Grund. Dette kaldes Stolthed, men jeg troer ikke engang at det kan bære dette Svaghedsnavn, men maa siges at have sin Grund i en ubegrændselig Egennytte, fremkaldt ved Forkjælelse idet man ligefra Barndommen af er bleven betragtet som en lille Gud; det er min Overbeviisning at K. ifølge sin Natur er uskikket til at beherske og styre Mennesker, thi han er paa en vis Maade for stolt til at tage dem som de ere og slig Opfattelse er dog en contre sens, naar man vil give sig ud for Statsmand idet jeg sætter Statsmand og Philosoph som to modsatte Begreber, den første virkende i det forhaandenværende Liv, den Anden i Tankernes og Aandernes Verden. Derimod erkjender jeg at Kr. mangler mange Smaasvagheder som Andre have; men jeg betragter det som en Ulykke for vort Land trods al hans Skarpsindighed, at han vedblivende er Politiker og dette bliver værre jo mindre Strid han faaer, thi han kan ikke undvære dette Sidste. Jeg glæder mig baade i reel Henseende og personlig for Dem at Rosenørn er blevet, idet jeg herigjennem er forvisset om at vi ikke i udenrigsk Politik skulle gjøre Krumspring; det Indre tager jeg mig ikke [s. 282](#) saa nær, endskjøndt jeg vel kan see at Opløsningen ogsaa kan komme herfra; endskjøndt jeg ikke betragter min gamle Collega von Esbeck ¹⁾ som nogen Ørn — Gud maa vide om et saadant Dyr i det Hele passer enten til vor Situation eller til vor nationale Eiendommelighed, jeg frygter idetmindste for at han i sin høie Flugt vilde faae nogen Ringeagt for vore altid krybende Bevægelser, og dog bedre den der kryber paa Jorden saa længe han er Menneske, end den der vil flyve uden at have Vinger og saaledes falder ind under Vanvidets Regioner — saa er jeg overbeviist om at han nærmest er Situationens Mand, i Virkeligheden troer jeg at Spørgsmaalet var snarest Klein eller Ikkeklein, thi ganske afseet fra hvad Kongens personlige Ønske maatte være, saa kan jeg tænke mig det som ganske naturligt ifølge virkelige politiske Hensyn for en Conseilspræsident, at dette Enten-Elter egentlig kunde staae saaledes med sine chancer for og imod at det kun gennem et Tærningekast kunde afgjøres hvad der var at foretrække, thi af »Ikkeklein« kunde man komme til at drage Slutninger med Hensyn til Svaghed og Eftergivenessomhed som kun vare til at overvinde ved Gjærning udover det som muligviis Fornuften vilde tilsige — da saavel imellem Indi viduer som i en større Sphære Troen paa Mangel af Mod berøver Muligheden for at kunne styre — og »Klein« ogsaa kunde komme til at staae som en Vanskelighed i et Ministeriums Sammenarbeiden; paa dette sidste troer jeg ikke men jeg kan tænke mig at Andre kunde have en anden Tro. Hvad der gjør mig meest ondt i det nye Ministeriums Sættelse det er Navnet »Ankjær« som Krigsminister, thi saaledes lød Parolen igaar ved Modtagelsen i Aarhus, og jeg havde næsten hellere ønsket enhver

Anden. —

Som Aftenlecture kan Monrads politiske Breve²⁾ være gode, men det gjør mig ondt at en Mand med de store Gaver, med [s. 283](#) den oplevede dybe Sorg, som jeg troer har grebet ham fuldt saa dybt som nogen Anden, med de 60 Aar paa Bagen, og som Biskop kan holde af at spøge om saa alvorlige Ting; det kunde have sin naturlige Plads under en Bordsamtale, hvor der fandtes flere tykhudede Personer, men ikke i en politisk Brochure, thi det ligger meget nær under vor Situation at man som en naturlig Continuation kan komme til at spøge over sin egen Undergang, og heri kan ligge baade noget Dæmonisk og noget yderst Letsindigt, — vist er det, at Alt hvad Vorherre maatte sende os, skal bæres med Taalmod men ogsaa med Tak — hvilket Sidste falder vor menneskelige Stolthed saa svært, men man maa dog bevare Haabet om Bevarelsen indtil det Sidste, da man ellers kan opgive sig selv for tidligt. . . .

C. E. Frijs.

P. Vedels Privatpapirer.